

Του *π. Ηρακλή Αθ. Φίλιου

Το ευαγγελικό ανάγνωσμα, που θα διαβαστεί στους ναούς, την Κυρι-ακή, αναφέρεται στον πλούσιο και στον φτω-χό...

Λάζαρο (Λουκ. 16, 19 – 31). Είναι διδακτικό, όπως όλα εξ' άλλου, και φέρνει στο προσκήνιο τις μεταφυσικές ανησυχίες του σύγχρονου ανθρώπου. Ανησυχίες, οι οποίες εστιάζουν στο θέμα της μεταθανάτιας ζωής.

Ομολογουμένως, τα ζητήματα αυτής της φύσης, απασχολούν τους ανθρώπους, αθεϊστές και μη. Και φυσικά, ένα μεγάλο μέρος των πιστών ανθρώπων, οι οποίοι πασχίζουν να μάθουν τι θα γίνει στην μετά θάνατον ζωή. Δεν θα μπω, όμως, στον πειρασμό να εκφέρω λόγο περί των ανησυχιών αυτών. Θεωρώ, πως υφίστανται ανησυχίες, ανυποψίαστες, αλλά καθημερινές, τις οποίες ο σύγχρονος άνθρωπος αγνοεί ή βυθίζει στη λησμονιά. Θέλω, λοιπόν, να πω πως το ερώτημα «υπάρχει ζωή μετά τον θάνατο;», δεν είναι το ζητούμενο, πάντοτε. Κι αυτό, διότι η αγωνία για το επέκεινα της ζωής, αφήνει ασυγκίνητους τους δισταγμούς και τους προβληματισμούς, σχετικά με την επίγεια ζωή.

Στα Εξάρχεια, καθώς, και στη Θεσσαλονίκη, υπάρχουν δύο τοίχοι με μία εκφραστική απορία αγωνιακής εσωτερικής πάλης. Μιας πάλης που σε κάνει να διαβάζεις δυο και τρεις φορές τις φράσεις των δύο τοίχων. «Υπάρχει ζωή πριν το θάνατο;». Ο σύγχρονος άνθρωπος, κάποιες φορές, ίσως να εστιάζει περισσότερο στο ερώτημα αυτό. Ο πιστός, βέβαια, άνθρωπος, αμετανόητος, κάποιες φορές, πασχίζει να μάθει εάν οι προφητείες θα βγουν αληθινές, τι είπε ο τάδε γέροντας για τα μελλούμενα, τότε θα γίνει η Δευτέρα Παρουσία, αλλά αν τον ρωτήσετε εάν ζει τη ζωή του αυτή τη στιγμή, θα σας κοιτάξει αμήχανα. Δεν ζει τη ζωή του, αλλά θέλει να ζήσει την άλλη ζωή. Καταλαβαίνεται, λοιπόν, πόσο, επίμονα, τραγικός, ενίοτε καταθλιπτικός, καταντά αυτός ο άνθρωπος. Είναι σοβαρά πράγματα αυτά. Δεν είναι παίξε γέλασε.

Πώς, λοιπόν, θέλεις να μάθεις για το τι θα συμβεί, ενώ την ίδια στιγμή, αγνοείς τη ζωή αυτή, δεν της δίνεις την ουσία, το νόημα, το βάθος που της ταιριάζει; Θέλεις να μάθεις για τις προφητείες, αγωνιάς, ρωτάς, ο φόβος καλλιεργείται στο πρόσωπο σου, κάποιες φορές επικρατεί μία τρομολαγνεία, και από την άλλη, αν σκεφτείς αγνοείς ότι ζεις στο παρόν, αλλά αγνοείς και τον τρόπο που ζεις. Είναι αίρεση η μονοφυσιτική αντιμετώπιση της ζωής. Δεν υπάρχει μετά θάνατον ζωή, εάν ο άνθρωπος δεν αγωνιστεί πνευματικά να ζήσει αυτή την ζωή. Εξάλλου, προς τούτο συνηγορεί ο άγιος Νικόλαος Καβάσιλας, που θα πει πως «κατά τον Νικόλαο Καβάσιλα «ή ἐν Χριστῷ ζωὴ φυέται μὲν ἐν τῷδε τῷ βίῳ καὶ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν

λαμβάνει· τελειούται δὲ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπειδὴν εἰς ἐκείνην ἀφικώ μεθα τὴν ἡμέραν». Και συνεχίζει, βάζοντας τα πράγματα στη θέση τους, αφού «οὔτε ὁ μέλλων βίος μὴ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαβώ ν». Σπουδαίο ξεκαθάρισμα, λοιπόν. Δεν μπορούμε να μιλάμε για την άλλη ζωή, εάν δεν λαμβάνεται η αρχή από αυτή τη ζωή, εάν δεν ζεις τη ζωή αυτή, κεντραρισμένη στο πρόσωπο του Χριστού.

Η ζωή της συνέχειας οφείλει την υποστατική της παρουσία στη ζωή της γέννησης. Ζωή χωρίς ζωή δεν έχει νόημα. Ζωή που δεν ξενοδοχεί την παρουσία της συνεκτικής μεταδοτικότητας από το ανέκφραστο στο εκφρασμένο δεν έχει ζωή. Τα έσχατα δεν είναι μία αυτόνομη δημιουργικότητα και πηγή αυτονομημένης ωφέλειας, αλλά πραγματικότητα διὰ μέσου των αιώνων που νοείται και βιώνεται ως πραγματοποιήσιμη υπόσχεση κι όχι ως αυθύπαρκτη αποξένωση. Ο Θεάνθρωπος απηύθυνε κάλεσμα σε μετοχή της αιωνίου ζωής στην ήδη υπάρχουσα επίγεια ζωή. Κι όχι ξεκίνημα ζωής στη μετά θάνατον ζωή. Ευλογείτε η κτιστότητα, ο άνθρωπος, η φύση, ολάκερη η δημιουργία, αποκτά οντολογική πνευματική λειτουργικότητα. Είναι ασύμβατη με την θεϊκή κλήση η βίωση των «ἀδελων και κρύφίων» της ακατάληπτης ἀκτιστης παρουσίας στη «φυγή» της εδώ ζωής ως εκεί αρχή ζωής. «Κλήση του Θεού δεν είναι κλήση σε μια κάποια μελλοντική μεταζωή, αλλά στην εδώ ζωή, στη μόνη πραγματική ζωή που επεκτείνεται στα έσχατα μεριζόμενη αλλά ποτέ δαπανόμενη. Έτσι ὡς τε να αποδεικνύεται εν τοις πράγμασι πως υπάρχει ζωή πριν τον θάνατο», θα πει ο καθηγητής Χρυσόστομος Σταμούλης.

Συμβαίνει, λοιπόν, ο πιστός άνθρωπος, να μην ενδιαφέρεται πως θα θωρακιστεί πνευματικά στον κόσμο τούτο, αλλά αλληθωρίζει προς τον ρεαλισμό της ζωής. Αναζητά εμπνευσμένους γέροντες που θα τον βγάλουν από τις ανασφάλειες και στους οποίους θα μεταθέσει την ευθύνη του αύριο. Έτσι, δεν αναζητά πνευματικούς γέροντες, αλλά θρησκευτικούς γκουρού, που θα προβλέψουν τα μελλούμενα. Παλεύει, λοιπόν, ο πιστός να εξαγοράσει τον παράδεισο και να προσλάβει τη μία νενομισμένη αντίληψη των πραγμάτων, ζώντας στην σκιά τους, όχι, όμως, στην αλήθεια τους. Το αποτέλεσμα, είναι να θέλει να ζήσει μία άγνωστη ζωή, χωρίς να έχει καταφέρει, την ίδια στιγμή, να ζήσει το αυτονόητο της παρούσας ζωής. Τελικά, υπάρχει ζωή μετά τον θάνατο; Ναι, είναι κάτι παραπάνω από σίγουρο! όταν υπάρχει ζωή πριν τον θάνατο.

*π. Ηρακλής Αθ. Φίλιος
Βαλκανιολόγος, Θεολόγος